

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΕΝΟΤΗΤΕΣ 1-2

ΚΕΙΜΕΝΑ

“Όταν η ύπαρξή μας ακολουθεί μια ρουτίνα χωρίς ποτέ να εξετάζονται τα κίνητρα πάνω στα οποία βασίζεται, είναι σαν να οδηγούμε ένα αυτοκίνητο που δεν έχει πάει ποτέ σέρβις και του οποίου μπορεί να εμπιστεύεται κανείς τα φρένα, το σύστημα οδήγησης, τη μηχανή, αφού μέχρι τώρα δεν παρουσίασαν ποτέ πρόβλημα, χωρίς όμως να παύει να είναι αυτή η εμπιστοσύνη του απόλυτα δικαιολογημένη. Τα τακάκια των φρένων μπορεί να είναι ελαττωματικά και να μη λειτουργήσουν ακριβώς τη στιγμή που τα χρειαζόμαστε περισσότερο. Κατ’ αναλογία, μπορεί οι αρχές στις οποίες στηρίζεται η ζωή του καθένα μας να μην παρουσιάζουν κανένα απολύτως πρόβλημα, μέχρι που θα παρουσιαστούν οι δυσκολίες της ζωής και οι αρχές αυτές θα τεθούν υπό αμφισβήτηση.

Αλλά, από την άλλη πλευρά, αν δεν αμφισβητείτε σοβαρά την ορθότητα των αντιλήψεων στις οποίες βασίζεται η ζωή σας, σίγουρα κάνετε τη ζωή σας φτωχότερη, επειδή ακριβώς δεν αξιοποιείτε τις διανοητικές σας δυνάμεις. Πολλοί άνθρωποι βρίσκουν ότι απαιτεί υπερβολικά μεγάλη προσπάθεια ή ότι φέρνει μεγάλη αναστάτωση η ενασχόληση με τέτοια θεμελιώδη ερωτήματα. Ίσως να είναι ευτυχισμένοι και βολεμένοι μέσα στις προκαταλήψεις τους. Άλλοι όμως νιώθουν μεγάλη επιθυμία να δώσουν απαντήσεις στα φιλοσοφικά ερωτήματα και κάτι τέτοιο αποτελεί πρόκληση γι’ αυτούς”.

(Ν. Γουορμπάρτον, *Φιλοσοφία. Τα βασικά ζητήματα*, μτφρ. Β. Χατζοπούλου, εκδ. Περίπλους, Αθήνα 1999, σ. 199-201)

ΚΕΙΜΕΝΟ

“Το πρόβλημα της μύγας που παγιδεύτηκε μέσα στο άδαιο μπουκάλι είναι πως, ενώ υπάρχει διαφυγή, δεν μπορεί να τη βρει και φτερουγίζει νευρικά χωρίς να βρίσκει άκρη. Είναι μάταιο να υποδείχνεις στη μύγα πώς θα βγει, γιατί, ενώ εσύ ξέρεις τι θα έκανες, αν ήσουν μύγα, αυτή δεν ξέρει τι να κάνει, γιατί δε σκέφτεται όπως εσύ. Ανάλογα, οι προσπάθειες να δοθούν απαντήσεις στα φιλοσοφικά ερωτήματα μένουν συχνά ατελέσφορες, γιατί αυτά είναι έτσι διατυπωμένα, που να προϋποθέτουν διανοητικές δυνατότητες που πραγματικά δεν έχουμε. Αν χαμηλώναμε τους τόνους μας και αναδιατυπώναμε τα ερωτήματα με λιγότερο φιλόδοξες αξιώσεις, θα μπορούσαμε ίσως να αναμένουμε πιο θετικά αποτελέσματα”.

Λ. Βίτγκενσταϊν, *Φιλοσοφικές έρευνες*, μτφρ. Π. Χριστοδουλίδη, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1977, σ. 309)